

Pușa Roth

ROMAN DE BUCUREȘTI

comedie de moravuri la moment

Personajele:

GEORGICA, o femeie de vârstă a doua, tipul de gospodină

GRIGORE, soțul Georgicăi, bărbat nerealizat sentimental, supărat pe viață

MARIUS, nepotul Georgicăi, student la Litere

MARIA, amanta lui Grigore, genul de femeie de lume

CONSUMATORI la restaurant

CHELNERUL

VOCE DE CRAINIC la radio

Difuzată în premieră la Teatrul Național Radiofonic, duminică 1 iunie 2003, ora 17,25, Radio România Cultural. Distribuția: Dorina Lazăr (Georgica), Virgil Ogășanu (Grigore), George Ivașcu (Marius), Adriana Trandafir (Maria). În alte roluri: Lucia Maier, Sorin Gheorghiu, Gheorghe Pufulete, Cătălin Rusu. Redactor: Costin Tuchilă. Regia de studio: Janina Dicu. Regia muzicală: George Marcu. Regia tehnică: Mihnea Chelaru. Regia artistică: Leonard Popovici.

O cameră de bloc, sufragerie cu mobilă veche, acoperită de huse colorate. O canapea extensibilă, desfăcută, cu cearșaf și cuvertură croșetată. Masă de mijloc cu scaune. Masa este acoperită cu o față de masă croșetată din macramé, peste husele scaunelor sunt așezate macrameuri. Într-un colț al camerei se află un frigider Arctic, peste care este pus un milieu. De lustră atârnă figurine croșetate; la fel și la cheile de la vitrină. Pe o masă de televizor se află un aparat tv. vechi, color, peste care este un milieu. Lângă masă, un fotoliu acoperit și el cu un macrameu. La fel și pe aparatul de radio. Tablouri, fotografii de familie pe pereți; deasupra lor sunt prinse șervete. Lângă ușă, un cuier plin cu haine, două umbrele și două pălării bărbățești. În alt colț se află o măsuță pe care sunt așezate foarte multe macrameuri împachetate frumos. Pe vitrină sunt de asemenea pachete cu macrameuri. În planul secund al scenei, în mijloc, ușa de la intrare; în stânga, ușa de la bucătărie, deschisă. În bucătărie, Georgica, îmbrăcată într-un capot, cu șorț și cu basma pe cap, gătește și ascultă radioul. Se transmite un program de muzică populară. Grigore stă pe fotoliu, îmbrăcat într-un costum vechi, dar curat. Citește ziarul și mormăie nemulțumit. Georgica murmură melodia transmisă la radio. E întreruptă brusc de sunetul soneriei, dar își continuă treaba în bucătărie.

Scena 1

GRIGORE (*strigă nervos*): Georgico, du-te femeie să vezi cine sună, că d-aia ți-a lăsat Dumnezeu urechi și picioare!

GEORGICA (*din bucătărie, plictisită, oftând*): O fi Marius, nepotă-miu. Lasă-l, că nu se grăbește! Cred că iar a rămas fără bani. Tot la noi vine. Nu se duce la deputatu' de frate-tu, să nu-i strice imaginea. Ei, ce să-i faci, ruda săracă e mereu a dracului! Decât să-i cumpere nevستی-si atâtea parfumuri franțuzești – că astea românești îi put – mai bine i-ar lua și băiatului o haină nouă sau măcar una de la second hand... Of, ce mă doare piciorul!

GRIGORE (*încet*): Femeie neroadă... (*Tare.*) Ce înțelegi tu de la viață...

GEORGICA (*prefăcându-se că nu l-a auzit, apare în cadrul ușii de la bucătărie*): Maica-sa, Maria, s-a apucat de agricultură după moartea lui Gelu, bărbat-su. Cu ce să-l țină la facultate? Și apoi Marius are talent... la scris. Așa îmi spune el, și eu îl cred... Vezi tu, Grigore, este cineva din neamul meu mai deștept decât tine... că nu toată lumea e proastă cum crezi tu! (*Se aude din nou soneria.*)

GRIGORE (*a lehamite*): Vai de capul tău! Nu fumezi, nu bei cafea, nu citești decât rețete și împlotești, amărâto, împlotești macrameuri de nici în closet nu poate omul să respire din pricina lor. Până și în bucătărie te

împiedici de ele! Ce-ai înțeles tu de la viață, scumpa mea nevestă? Ai habar pe ce lume trăiești?

GEORGICA (*iese din bucătărie și își pune mâinile în șolduri*): Cum, ce... Ce tot vrei de la mine? Ce-am înțeles? Eu? Ah, ce mă doare piciorul! Cum adică ce-am înțeles?

GRIGORE: Nimic. Ce-o fi în capul tău pe care nici basmaua nu stă ca lumea... Basma! Pălăria, madame, pălăria te-ar fi scos în lume. Viața de oraș e un roman, cocoană! Vai de capul tău de cocoană! Cocoana Georgica, hi, hi, hi!

GEORGICA: Dacă ți-ai fi luat una cu carte, acum ar fi trebuit să cumperi parfumuri franțuzești, de nici ciorapi în picioare n-ai mai fi avut. Dar dacă făceai politică, așa ca frate-tău, aveai acum vilă, mașini, concedii în străinătate... Tu, nici măcar la mare, la Mamaia nu m-ai mai dus. (*Intră din nou în bucătărie.*) Vai de capul tău de caraghios!

Se aud insistent soneria și bătăi nerăbdătoare în ușă.

GRIGORE (*uitându-se pe ziar*): Lasă pălăvrăgeala, femeie, și deschide odată, că se topește băiatul ăla la ușă. Dacă îl mai ții mult, își termină romanul. Deschide repede și toarnă-mi lăturile în farfurie, că mă grăbesc. (*Se ridică de pe fotoliu și se așează la masă pe un scaun, tot cu ziarul în mână.*)

GEORGICA (*se duce la ușă și o deschide. Apoi se îndreaptă spre bucătărie*): Hai, Marius, bine ai venit. Hai, așează-te la masă.

MARIUS (*un tânăr modest îmbrăcat, cu o plasă în mână. Intră și se așează încet pe scaun*): Sărut mâna, tanti Georgico, salut, nene Grigore. Ce mai faci, nene? Deja pensionar sau... șomer cu ordonanță?

GRIGORE (*furios*): Să înțeleg că nu ți-e foame, ai? Sau crezi că ești cu colegii tăi, ăia tembeli, care nu știu nici ce facultate fac?

MARIUS (*ușor descumpănit*): Hai, nene Grigore, ce, nu știi și dumneata de glumă? N-am spus cu răutate...

GRIGORE (*schimbă tonul și se ridică de pe scaun gesticulând*): Ascultă, măi băiete, te-ai orientat și tu, că frumos ești, deștept ești, singurul din neamul mătuși-ti! Ai pus și tu ochii pe vreo fată de parlamentar să te procopsești, măi băiete?

MARIUS (*amărât*): Ei, dar cine crezi că mă bagă-n seamă? Banul face legea. Nici palton nu am. Cât despre domnișoare din înalta societate... hai să fim serioși!

GRIGORE: Serios dar cu tupeu, cu mult tupeu, dragă Marius. (*Reacție la Marius.*) Fii mai îndrăzneț și mișcă-te repede, că ți-o ia altul înainte.

Maică-ta nu are bani nici pentru ea, iar tu o să termini facultatea și o să te uiți la diplomă, dacă nu te înfigi într-o casă de politicieni. Cea mai bună partidă, ascultă-mă pe mine, că știu despre ce e vorba. Avere, avere, bani, bani, plimbări, mașini, certificate de handicapați, ce mai, facilități cu caru'. Ai văzut și tu la frate-miu. După ce a falimentat o fabrică de stofe, a ajuns senator. Iar cumnată-mea nu mai poate să meargă nici la piață, fiindcă o dărâamă mirosurile mitocănimii... Ah, ce mă enervează fandosita asta!
(*Se așează la masă.*)

MARIUS: Unchiule, de ce ești așa de supărat? Dacă te deranjez, eu plec. Voiam doar să vă spun că sper să mi se publice cartea. Am găsit un sponsor care zice că iubește cultura. Și chiar de n-ar fi așa, indiferent de culoarea... banilor, pe mine mă interesează să scot cartea. *Roman de București*, așa i-am pus titlul. Frumos, nu?

GEORGICA (*apare din bucătărie și se așează, curioasă, pe scaun*): Mariuse, îți dă și ție niște bani sponsorul ăla? Măcar de-ai putea pune și tu doi-trei dolari la bancă... sau euro d-ăștia!

MARIUS: Fiecare cu norocul lui, tanti Georgico.

GEORGICA: Nu vedeți și voi ce vremuri trăim? Între două guverne și cinci greve au crescut prețurile la toate. (*Oftând.*) Dacă aș fi lucrat și eu undeva, aș fi avut acolo un ban... n-ar mai fi trebuit... De, Grigore are și el dreptate. Dar eu ce vină am? În blocul ăsta nenorocit nu poți ține nici o pisică, darmito o găină...

MARIUS: Tanti Georgico, la bloc e mai greu ce vrei dumneata...

GEORGICA (*prefăcându-se că nu a auzit*): Am făcut mai acum câțiva ani niște cotețe în spatele blocului, dar primăria mi le-a dărâmat. Inspectorul ăla zicea că stric... ambia... ambientalul. Mă rog, nu prea am înțeles eu, așa cum nu-l înțeleg nici pe bietu' unchi-tu, care caută mereu spor de ceartă.

GRIGORE (*furios, se ridică de pe scaun și se învârte în jurul mesei*): Taci, femeie, că înnebunesc!...

GEORGICA (*neluându-l în seamă pe Grigore*): Ce poți să mai zici!? Sărăcia te face vorbăreț. (*Râde.*)

GRIGORE: Eu nu înțeleg de ce râzi așa... (*A lehamite.*) Mai bine mă abțin. Lasă băiatul ăsta să spună de ce a venit...

MARIUS (*rușinat, se ridică de pe scaun*): A trebuit să-mi cumpăr niște cărți... și... gata banii din bursă.

GRIGORE (*impresionat*): Adică ți-e foame, măi copile... (*Se apropie de el și-l mângâie pe cap.*)

MARIUS (*trist, se așează iar pe scaun*): Nici măcar cu o fată nu pot să ies la plimbare. Sunt tare necăjit. Am fost la niște buticari și mi-au promis că mă angajează pentru tura de noapte. Și aici e greu dacă nu ești din familie...

GEORGICA (*mirată, își pune mâna la gură, își așează basmaua, se ridică și apoi se așează pe scaun*): Păi, bine, Marius, tu mergi la facultate și vrei să lucrezi ca paznic?! Atunci de ce-ți mai trebuie studii? Și Grigore a făcut la ruși, da' tot nu s-a descurcat. Că, de, a băut, s-a distrat omu'... Dacă nu venea revoluția, nici proprietari nu eram... Și dacă nu lucram eu macrameuri... acum, adio murături, adio provizii de iarnă... Era vai de capul nostru...

GRIGORE (*se așează din nou pe scaun*): Ei, hai, că asta e prea de tot. Macrameuri, provizii, murături... (*Imitând-o.*) Era vai de capul nostru...

MARIUS: Tanti Georgico, da' ce crezi, tanti Doina o mai pune borcane cu gogonele?

GEORGICA (*se ridică brusc, vădit enervată*): Ea are servitori, de, nevastă de parlamentar. Femeie în toată firea și-ai văzut-o cum umblă îmbrăcată? Poartă fustă scurtă, până la... (*arată cu mâna*) rușine, e boită și miroase ca drogheria lu' Tănase, ăla din satul meu...

GRIGORE: Femeie, ea e cocoană cu pălărie! Vorbește limbi străine, are musafiri din înalta societate... (*Pauză.*) Iar fratele meu, pe care l-am ajutat când era student, nici măcar nu mă mai invită la o bere. Cred că se ascunde când mă sună de pe celular. Ei, ce să-i faci! Norocul fiecăruia... Eu am rămas în cotețul ăsta de casă, cu macrameuri pe cap, cu muierea pe cap, cu basma, cu murături și cu gândul la vaci, porci, găini și alte orătănii... Aha, era să uit... pământul.

GEORGICA: Frate, frate, da' brânza-i pe bani! Tu ai fost un comunist prost, Grigore. Nu te-ai orientat. Ai așteptat să-ți pice-n gură... (*Furioasă.*) Ți-au picat în gură butoaie de băutură! I-ai renovat restaurantu' lu' Ion Dopescu... Și câte femei nu ți-au trecut prin mână! Ce, tu crezi că eu nu știu!

GRIGORE: Vorbești prostii. E copilul ăsta aici și ce-o să creadă despre mine? Visezi, femeie. Aiureli!

GEORGICA: Dacă nu ți-ar fi fost rușine, da' ți-a fost, m-aș fi angajat femeie de servicii la bloc. (*Amărâtă.*) Dar tu, capră râioasă cu coada sus! Când ți-am spus acum zece ani să ne ducem la țară, tu nu și nu. Aveai treabă de terminat prin cârciumi, Grigore. Cu bucata de pământ, cu o vacă și cu câteva găini, o scoteam la capăt... (*Se duce spre bucătărie.*)

GRIGORE: Nu ți-am zis eu ție, Marius, că mătuși-ta visează pământ, păă... mââânt, haturi de pământ. Dacă nu are pământ în călcâie, nu e fericită. Ce-nțelege ea din viață? Pământ și macrameuri! Ptiu, i s-a lipit basmaua de urechi! (*Zgomote de pahare și tacâmuri trântite.*) Mai încet, femeie...

GEORGICA (*furioasă, din bucătărie*): Zici că nu sunt cucoană, ai? Dar tu ce ești? Un amărât de inginer în schimburi. Iar după... n-ai știut să pui mâna

pe un post ca lumea, așa... ca frati-tu. Te-a ținut pe loc basmaua mea sau păcatele tale te-au împiedicat? Ai pierdut și trenul ăsta, Grigore!... Când ăștia de la putere erau pe baricade, tu te odihneai în patul vreuneia, așteptând să cadă norocul peste tine. Ei, uite că l-ai scăpat!

GRIGORE (*supărat*): Femeie proastă, nici amor n-ai știut să faci. Copii n-ai fost în stare... Doar macrameuri, fir-ar ale dracului, că-mi vine să le ard și să scap de idioțenia asta! (*Schimbând tonul, a lehamite.*) Dă-i să mănânce băiatului, că i-a crescut barba de când așteaptă! Mănâncă lături, Marius, că femeia asta numai lături știe să facă!

GEORGICA (*încet*): Lua-te-ar dracu' de bețiv! (*Tare.*) Marius, hai dragă, nu-l băga în seamă pe domnu', că toată viața i-a mirosit urât! Cafeaua lui e vodca, așa că ce pretenție să mai ai! (*Intră în sufragerie cu cratițele cu mâncare, pe care le pune pe masă.*) Uite, am supă de ceapă, mâncare de cartofi, fleică prăjită și plăcintă cu brânză. (*Se duce din nou în bucătărie și aduce farfurii, tacâmuri și pahare.*) Hai copile, că orice e mai bun decât stomacul gol! (*Pune supa în farfuriile celor doi, se așează la masă și se uită la Marius care mănâncă înfometat.*) E bună?

MARIUS (*înghițind*): Îhî, e foarte bună!

GEORGICA (*cu polonicul în mână*): Mai vrei supă?

MARIUS (*apăsându-se pe burtă*): Nu, m-am umflat deja.

GRIGORE (*tresare brusc*): Georgico, de ce nu i-ai spus băiatului să treacă mai des pe la noi?

MARIUS: Mulțumesc, unchiule, și-așa e bine.

GEORGICA: Da' fleică vrei?

MARIUS (*dă din cap afirmativ. Georgica îi pune în farfurie. Marius vorbește cu gura plină*): Vai, tanti Georgico, ce bună e. N-am mai mâncat așa de bine de săptămâna trecută, când am fost pe aici. (*Grigore mănâncă în silă, uitându-se pe ziar, apoi pune lingura jos.*)

GEORGICA (*furioasă*): Ce te tot strâmbi, Grigore? Te pomenești că nu-ți place? Vrei și tu fleică?

GRIGORE: Nu mai vreau nimic.

MARIUS: Tanti, dacă nu te superi, eu mai vreau o porție de fleică și un pic de mâncare de cartofi.

GEORGICA (*îi pune mâncare lui Marius, apoi își pune și ea în farfurie. Se închină, rupe o bucată de pâine și începe să mănânce*): Lasă, Grigore, că te cunosc. Probabil că iar ai treabă prin cartier, nu?

MARIUS (*mestecând*): Lasă-l, tanti, că e nervos. Poate nu-i e foame.

GEORGICA: Nu-i e foame de mâncarea de acasă. De-aia nu-i e foame.

GRIGORE (*se ridică de la masă, se uită în oglindă și se îndreaptă spre ușă*): Mă duc să iau aer, că aici nu se mai poate respira. (*Iese.*)

MARIUS (*ștergând farfuria cu pâine*): Tanti, săru' mâna, dar te rog să nu te superi, fiindcă vreau să plec și eu... Am treabă. (*Se ridică.*)

GEORGICA: Bine, copile. (*Caută în buzunarul de la șorț, scoate niște bani și-i dă lui Marius.*) Mariuse, ia, mamă, bănuții ăștia să ai măcar de tramvai. (*Se duce în bucătărie și iese cu un pachet.*) Uite, ți-am mai pus câte ceva, să ai ce mânca zilele astea.

MARIUS (*fericit, îi sărută mâna și se îndreaptă spre ușă*): Tanti Georgico, n-am să uit niciodată binele ăsta. Ți promit că o să reușesc, ai să vezi. Săru' mâna. (*Iese.*)

GEORGICA (*singură, se îndreaptă spre radio și îl deschide. Se transmite muzică populară. Se așează la masă și își sprijină capul în mâini*): Doamne, acum îmi dau seama că eu nu mă potrivesc nici cu Grigore, nici cu blocul, nici cu orașul. Ce-am făcut în toți acești ani? Am stat aproape singură. Mai bine rămâneam la mine-n sat. Dar ce să faci? Am crezut că dacă ajung la oraș, o să devin cocoană. Poate că Grigore are dreptate cu pălăria... Dar cum să-mi pun pălărie? (*Pauză.*) Ce-ar fi să probez pălăria lui Grigore, să văd cum îmi șade?! (*Se duce spre cuier, își pune pălăria pe cap, fără să scoată basmaua. Se uită în oglindă, apoi pune pălăria la loc în cuier, oftează și începe să râdă.*) Georgico, Georgico...

Scena 2

Salonul unui restaurant de cartier: mese, scaune modeste, lume multă, gălăgie, lumină slabă, muzică. Cei patru consumatori se află la mese diferite, fiecare cu alți parteneri. La celelalte mese se află femei și bărbați care beau, mănâncă, se distrează.

PRIMUL CONSUMATOR (*nervos*): Chelner, m-ai uitat?

CHELNERUL (*luând comanda de la o altă masă*): Vine băiatu'! Două țuici la domnu'! O gustărică? Da?

AL DOILEA CONSUMATOR (*îl trage de mânecă pe chelner, care se împiedică și varsă puțină ciorbă din farfurie pe altă masă*): Chelner!

CHELNERUL: Hei, încet, că doar nu dau turcii!

AL TREILEA CONSUMATOR (*nemulțumit*): Fii atent, că ai vărsat ciorba pe mine!

AL PATRULEA CONSUMATOR (*amețit*): Șterge, domne, masa asta, că e ca la porci...

CHELNERUL (*enervat*): Nu mai țipa, domnule, că te dau afară!

PRIMUL CONSUMATOR: Dacă nu mă serviți în cinci minute, nu vă mai trec pragul!

AL DOILEA CONSUMATOR: Ce, asta-i cârciumă, e grajd!

AL TREILEA CONSUMATOR: Chelner, poți să nu-mi mai aduci ciorba, că m-am săturat de miros.

AL PATRULEA CONSUMATOR (*sughitând*): Da' berea mea unde e?

CHELNERUL (*alergând printre mese*): Vine băiatu'! (*În restaurant apar Grigore și Maria, care se așează la o masă. Maria este îmbrăcată cu un deux-pièces strălucitor, cu pălărie, geantă și pantofi de culoare roșie. Este machiată strident. Chelnerul îi zărește, se duce la masa lor și salută*): Bine ați venit pe la noi. Cu ce vă servim?

GRIGORE: Băiete, dă-mi te rog o bere, dar să nu fie ultima din butoi, că de plătit tot o plătesc. Dă-i și fetei ăsteia un suc sau... Ce vrei să bei, frumoaso?

MARIA (*fandosindu-se*): Grigore, dacă tot m-ai invitat, aș vrea...

GRIGORE: Mario, să nu ceri whisky, fiindcă trebuie să cumpăr pâine.

M-am săturat de măcălișă nevestii... (*Chelnerului.*) Dă-ne, te rog, două beri.

CHELNERUL: Două halbe și o gustărică? Avem...

GRIGORE (*făcând pe interesantul*): Câte doi mici... mari cu garnitură.

CHELNERUL: Două halbe, patru mici. O cafeluță nu doriți?

GRIGORE: Pentru fata asta frumoasă, fie și cafea... (*Râde. Chelnerul pleacă.*)

MARIA: Auzi, Grigore? Toată viața ai înșelat-o pe nevastă-ta. De ce n-ai divorțat, domnule? Săraca de ea, tot n-a înțeles nimic de la viață. Ai tratat-o ca pe o servitoare, iar tu te-ai ținut cu ghearele de băutură și de femei.

(*Râzând.*) Nu ți-a plăcut politica, bibicule! (*Își aprinde o țigară.*)

GRIGORE (*nemulțumit*): Destupă-ți bine urechile, femeie, și ascultă-mă cu atenție. Și ce dacă îmi place ce-mi place? Te-am cerut vreodată de nevastă?

MARIA: Ei, asta-mi mai trebuia!

GRIGORE (*aprinzându-și țigara*): Ți-am făcut eu vreo promisiune?

MARIA: Ce promisiune, Grigore, că nu-mi aduc aminte?

GRIGORE: Am vrut eu să te nenorocesc, să-ți stric viitorul? Să te pun la cratiță? Păi, ce știi tu despre tocănuri, murături, măcăliși și alte asemenea monstruoziități, când cel mai bine îți șade cu pălărie!

MARIA (*râde*): Chiar îți place?

GRIGORE: Dacă-mi place? Dar ce-mi place! E adevărat că ți-am făcut cadouri, cu și fără ocazie, dar meriți, Marie, că ești dată dracului!

MARIA (*mai în glumă, mai în serios*): Așa le-ai spus la toate! Te cunoaște lumea bună, Grigore! Nu mă fraieri tu pe mine, că nu ține, auzi?

GRIGORE: Mario, îți merge melița de parcă ai fi nevastă!

MARIA: Fiindcă tot veni vorba, de câte ori pe an o scoți tu pe nevastă-ta din casă?

GRIGORE (*zeflemitor*): Ți-e milă de ea, te pomenești? Nevastă-mea are alt program. Nu-i duce tu de grijă.

MARIA: Scoate-o, Grigore, plimb-o, c-o să uite să și meargă!

GRIGORE (*plictisit*): Nu-i place să călătorească. Stă cu vecinele de vorbă, din când în când... Cât e ziua de mare, belește ochii la televizor. Știe pe de rost toate telenovelele. Când ajung mai devreme acasă, o găsesc plângând, de zici că a început războiul atomic. Când colo ea, sărăcuța, plânge soarta tristă a vreunui personaj... Vai de capul ei, care e doar suport pentru basma. O să le scriu celor de la televiziune să o premieze. Premiu de fidelitate.

MARIA: Păi ce altceva să facă, sărăcuța de ea. Femeie simplă, de...

CHELNERUL: Pofțiți, comanda dumneavoastră. Două halbe, patru mici, doi de fiecare, cu garnitură și cafeluțele. Poftă bună!

GRIGORE: Mulțumim. Hai noroc, frumoaso, pupa-te-ar tata!

MARIA: Cu doi mici și-o bere nu se face primăvară, Grigore. (*Râde.*) Și cum ziceai?...

GRIGORE (*stă puțin pe gânduri*): A, da, nevastă-mea! Mai are încă o preocupare: notează toate rețetele, pe care apoi le încearcă, modificându-le după posibilități. Uneori îi mai ies, însă de cele mai multe ori îți vine să-ți iei lumea-n cap.

MARIA (*malițioasă*): Ești pretențios, bibicule!

GRIGORE (*mestecând*): Mănânc pentru că nu pot sta cu burta goală. Nici măcar nu mă uit în farfurie.

MARIA (*contrariată*): De ce nu-i spui, domnule? (*Ironică.*) De ce nu-i arăți calea? Lumineaz-o, Grigore, că d-aia ai învățat carte. Te-au trimis foștii la studii în străinătate. Aveai nevoie de o femeie din popor ca să fii bine văzut la Partid și ai luat-o. Dacă a fost bună până la revoluție, de, tovarășă de viață, acum de ce nu mai corespunde? Te-a schimbat democrația. Crezi că viața stă într-o pălărie? Ce, basmauă e rămășiță comunistă? Mă, Grigore, mă!

GRIGORE (*jumătate în glumă, jumătate serios*): Mario, Mary dragă, ca să mă exprim așa, încerci să faci politică cu mine? Îți spun eu: politică proastă! Ai luat și tu modelul de la unii aleși ai noștri? Una spui și alta gândești? Ce ți-am făcut eu ție?

MARIA: Cum ce mi-ai făcut? Chiar așa, ce mi-ai făcut?

GRIGORE: Numai bine ți-am făcut. Nu te-am restructurat, falimentat, lichidat, ci din contră, te-am evaluat corect și... te-am tratat ca atare. Economie de piață!

MARIA: Vai de capul tău și de economia lu' pește prăjit! Ați devenit toți experți. Vorbește gura fără tine...

GRIGORE (*râzând*): Politic vorbind, draga mea Mary, am votat la țanc.

Te-am ales pe tine. Eu zic că ai avut noroc că m-ai întâlnit. Găseai unul gelos care te lua cu acte, îți trântea vreo doi-trei copii și din când în când îți mai aplica și câte-o constituție, de nu-ți mai trebuia machiaj.

MARIA: Tu vorbești...

GRIGORE: Eu? Eu ți-am propus un concubinaj... de plăcere, fără obligații... Am fost un domn.

MARIA (*a lehamite*): Vorbești, Grigore, de nici tu nu știi ce spui. M-am băgat cu tine și cu ce m-am ales? Cu o... bere, din când în când.

Mâine-poimâine zmeul Grigore n-o să mai aibă bani decât pentru pâine, și ăia numărați... Să nu-mi ceri, că nu-ți dau. Nici măcar împrumut!

GRIGORE (*supărat*): Măi femeie, tacă-ți fleanca și nu mai cobii, că și așa am destule păcate. Altceva n-ai...

MARIA (*repede, râzând*): Auzi Grigore, am o soluție, că tot ai vorbit de economie de piață.

GRIGORE: Bați câmpii. Te-ai cherchelit sau ai febră?

MARIA (*pe același ton vesel*): Vinde macrameurile nevستی-ti și devii mic întreprinzător! Nici impozite nu trebuie să plătești. Tragi statul pe sfoară... deși el, statul, ne-a tras niște sfori de numai săpunul ne-a mai rămas. Ei, da' ce să-i faci, viața merge înainte! (*Râde și apoi fredonează.*) „Cine-a pus cârciuma-n drum / Țăla n-a fost om nebun...”

GRIGORE: Hai, Mary, mănâncă, scumpa mea, că am o poftă nebună să te strâng în brațe.

MARIA (*râde în hohote*): Mare hahaleră mai ești, măi Grigore, ha, ha, ha!

GRIGORE: Maria, îți vine bine costumul ăsta. Se asortează cu pălăria. De unde îl ai?

MARIA: De la turci...

GRIGORE: Oricum, ție îți vine bine orice! (*Se uită la ceas și tresare.*)

Aoleu, ce repede trece timpul! Vino să te pupe moșu', că plec acasă. Astăzi n-am chef de scandal. (*Oftând.*) Mă duc s-o văd croșetând. Mii de macrameuri! Cu ele acoperim o fabrică și-o scăpăm de faliment. Ha, ha, ha! Noroc cu vecinele care mai cumpără câte unul-două, că altfel n-am mai avea loc în apartament.

MARIA: Pune-o să facă și ea ceva util, să mai câștige un ban.

GRIGORE: Nu pot s-o oblig. Și-apoi ce să facă? Eu inginer și ea femeie de servicii? Dacă ar auzi senatorul familiei, ar fi în stare să-și schimbe numele. Nu cred că i-ar conveni să se afle că are un frate cu nevastă care spală scările la bloc. Și nici eu, mă înțelegi... Ce mai... Nu cred că o să murim de foame. E femeie strângătoare, cu frica lui Dumnezeu.

MARIA: Dar ție, Grigore, ție de ce ți-e frică?

GRIGORE: De viață. De ingrata asta de viață care m-a furat în fiecare zi!

MARIA (*râzând*): Hai noroc, filosofule! (*Râde și fredonează.*) „Cine-a pus cârciuma-n drum / Țăla n-a fost om nebun...”

Scena 3

Același decor ca în scena 1. Georgica fredonează o melodie populară și spală vasele în bucătărie. Grigore citește ziarul, așezat pe fotoliu. Se aude soneria.

GRIGORE (*iritat*): Georgico, du-te, femeie și vezi cine sună, că d-aia ți-a lăsat Dumnezeu urechi, ochi și picioare... Ce, te-ai înscris la concursul de melci? Ți-e frică să nu câștigi?

GEORGICA (*oftând și târându-și picioarele, iese din bucătărie, ștergându-se pe mâini*): O fi Marius, nepotă-miu. Las' că el nu se grăbește!... Cred că iar a rămas fără bani. De ce nu s-o duce și la Victor, la deputatu' de frate-tu?...

GRIGORE (*vădit enervat*): E senator, femeie, nu deputat...

GEORGICA (*repede*): Senator, deputat, tot una-i. Poate să facă și el un bine unui copil orfan și, pe deasupra, talentat... Ce, îi strică imaginea? (*Ironică, arătând spre ușă.*) Sună la ușă ruda săracă!... Decât să-i cumpere Doiniței, doamnei senator, atâtea parfumuri străine, că astea românești îi put, mai bine i-ar lua o haină copilului ăștia. Mă-sa s-a apucat de agricultură după ce-a murit bărba-su. Cu ce să-l țină săraca la facultate? Și-apoi băiatu' are talent la scris. Așa-mi spune și eu îl cred. (*Georgica deschide ușa; intră Marius.*) Intră, dragă Marius.

MARIUS (*vesel, îmbrăcat cu aceleași haine*): Ehei, aici se parlamentează, nu glumă! Noroc că ușile sunt subțiri și răbdarea mare...

GEORGICA (*se îndreaptă spre bucătărie*): Nu pot să-l mai sufăr pe unchi-tu ăsta, care visează numai cai verzi pe pereți. Țăsta e rostul lui, să viseze. Noroc c-a avut parte de mine! Auzi, Grigore, dacă făceai politică ca frati-tu Victor, aveai și tu acum vilă, mașină, concedii în străinătate. (*Cu amărăciune.*) Să-ți mai amintesc că tu nici la mare, la Mamaia, nu m-ai mai dus? Erau bune biletele prin sindicat. Acu'...

GRIGORE: Lasă pălăvrăgeala, femeie, că se topește băiatul ăsta de foame. Dacă-l mai ții mult lângă ușă, o să-și termine romanul!...

MARIUS (*apropiindu-se*): Fiindcă ați terminat această discuție elegantă și de lungă durată, dați-mi voie să vă salut! Sărut mâna, tanti Georgico, salut, nene Grigore! (*În glumă.*) Ocupat, ocupat?

GRIGORE (*furios*): Să-nțeleg că nu ți-e foame!

MARIUS: Mi-e foame, nene, mi-e foame. Până când iau bursa, o să vă termin borcanul de murături. (*Râde.*) Auzi, tușico, la tanti Doina cum o fi? Tare sunt curios.

GRIGORE: Ea are servitori... Mde, cocoană mare... Evident, cu pălărie.

GEORGICA: Iar frati-tu, pe care l-ai ajutat când era student ca Marius, nu te mai invită nici măcar la o bere...

GRIGORE (*trist*): Uneori ai și tu dreptate, Georgico...

MARIUS: Unchiule, am impresia că ești supărat. Dacă te deranjez, eu plec. Am venit să vă spun că o să-mi apară cartea.

GEORGICA (*bucuroasă*): E adevărat? Ia loc, mamă, și povestește-ne.

MARIUS (*se așează la masă*): În sfârșit, sponsorul ăla, care zice că promovează tinerele talente și strigă sus și tare că iubește cultura, s-a hotărât. Iar eu am învățat că banii n-au miros. *Roman de București* de Marius Niță. Vă place titlul?

GEORGICA: Dacă zici tu că e bine, atunci e bine.

MARIUS (*emoționat*): Doamne, Dumnezeu, nici nu mai dorm de emoție... *Roman de București*, cartea mea de vizită.

GEORGICA: Să nu te superi că te mai întreb, copile, dar sponsorul ăla îți dă și ție niște bani să pui la bancă? Că tot e, cum zice unchi-tu, economie de piață... Ce piață? Că nu te mai poți apropia de o bucată de carne ca lumea... Nici urzici nu mai poți cumpăra, sunt așa de scumpe de parcă n-ar crește singure... Dacă aș fi lucrat și eu...

GRIGORE: Femeie, iar începi?

GEORGICA: Eh, Grigore are dreptate. Știam eu acum douășcinci de ani c-o să vină revoluția? Nu-i așa, Marius, revoluție, nu?

MARIUS: Lasă, tanti Georgico, nu te mai necăji. Nu pot fi toți boieri. Dacă ai avea bani, matale i-ai pune la ciorap, să te duci la țară și să cumperi pământ, vacă, porci, orătânii...

GRIGORE (*întrerupându-l*): Ce-i dai idei, măi copile! Și-așa nu mă mai înțeleg cu ea. Toată ziua se gândește la pământ. Vrea pământ. De unde pământ? Pe cel moștenit a făcut Victor o vilă, casă de vacanță. La nivelul lui... Cum zici tu, Marius, carte de vizită.

GEORGICA (*necăjită*): Și ce, e mai bine în blocul ăsta nenorocit? I-am spus lui unchi-tu că dacă iese la pensie și nu merge cu mine la țară, îl las și plec. Stau de o viață închisă în cutia asta de chibrituri. Mă duc la țară, mă duc să respir... Mă duc la maică-ta, Marius.

GRIGORE: Taci, femeie, că-nebunesc! Dă-i copilului să mănânce...

GEORGICA: Dacă știam că vii astăzi, aș fi luat o bucată de carne. Mi se pare mie sau ești cam palid?

MARIUS: Lasă, tanti, nu te mai formaliza, e bun orice. Unchiu' Grigore n-a luat încă salariul. Eu știu că ai inimă bună și că mă iubești. Dacă nu erai matale, nu mai puteam eu să scriu romane. Dac-ai fi avut, mi-ai fi dat mai mult.

GRIGORE: Ți-am spus, băiete, să-ți găsești o nevastă cu stare, că altfel, vezi tu...

GEORGICA (*furioasă*): Fudulia strică omenia, Grigore! Când ți-am spus acum zece ani să mergem la țară, ai țipat că tu nu ești țăran, ci inginer! Acum am fi trăit mai bine, domnu' inginer, nu cu restanțe la întreținere!

GRIGORE: Femeia asta iar a luat-o razna.

MARIUS: Las-o, unchiule, să-și verse și ea focul. Fiecare om are acest drept.

GEORGICA: Mereu îmi reproșezi că nu sunt cucoană! Dar tu ce ești? Ai lucrat toată viața ca inginer în schimburi și n-ai știut să pui mâna pe un post mai ca lumea... Te-a ținut în loc basmaua mea sau păcatele tale nu te-au lăsat? Când cei de la putere erau pe baricade, tu erai în pat cu vreo iubită așteptând să dea norocul peste tine... Ei, uite că l-ai scăpat! Fiecare cum își așterne, așa doarme.

MARIUS: Nene, tanti, ce-a fost a fost, nu vă mai certați! Mai e și mâine o zi.

GRIGORE (*furios*): Femeie proastă, nici amor n-ai știut să faci! De copii, ce să mai vorbesc... Tandrețe? N-ai știut tu ce-i aia... Doar macrameuri, fir-ar ale dracului! Dă-i să mănânce băiatului. Mănâncă, Marius, mănâncă lături, că femeia asta numai lături știe să gătească! Viață de câine și lături! Asta a fost!

Scena 4

Atmosferă de restaurant. Lume la mese, gălăgie, frânturi de fraze, muzică. La o masă se află Maria și Grigore. Grigore este îmbrăcat într-un costum vechi și are părul grizonat. Maria este îmbrăcată într-un deux-pièces cu pălăria, pantofii, poșeta asortate.

GRIGORE (*tandru*): Maria, ești din ce în ce mai frumoasă și mai cochetă. Îți priește democrația. (*Râde.*) Vrei să bei ceva? Sau poate ți-e foame... Chelner!

MARIA: Grigore, ce-i cu amabilitatea asta pe tine? De când te-a părăsit nevasta, te-ai schimbat complet.

CHELNERUL: Spuneți, vă rog, cu ce doriți să vă servim? Avem fripturi proaspete, un vinișor bun...

GRIGORE: Două fripturi și o sticlă de vin alb. (*Chelnerul ia comanda, șterge masa și pleacă.*) Scumpa mea, nu despre Georgica vreau să vorbim acum. Ea e fericită, cu vaci, oi, porumbei, găini, pământ. Are ceea ce și-a dorit toată viața. În plus, mama lui Marius chiar avea nevoie de un sprijin. Se luptă amândouă cu pământul. Am fost pe la ele acum câteva luni, dar mi-am dat seama că locul meu e aici.

MARIA (*ironică*): La cârciuma lui Dopescu? Ești un stâlp serios al acestui local. Poate că ar fi timpul s-o mai rărești cu vizitele, acum, că ești tânăr pensionar. (*Pauză.*) Dar fratele tău te-ajută?

GRIGORE: Victor a plecat în Franța. Și-a găsit un post acolo. Zice că servește țara de oriunde s-ar afla. Cât despre ajutor... are casă grea, copiii au crescut... mde! Mai sună din când în când. Fată dragă, ce să fac? Am ieșit la pensie de curând și nu știu pe ce drum s-o apuc.

MARIA: Eu credeam că ai devenit fermier. (*Râde.*) Cum n-ai mai dat semne de viață...

GRIGORE: Vreau să-ți fac o propunere foarte serioasă, așa că te rog să nu mai râzi. Niciodată, îmi pare rău acum, nu ți-am propus dar nici nu ți-am promis ceva. A fost o relație de plăcere. (*După o pauză.*) Maria, ai vrea să te măriți cu mine?

MARIA (*râzând*): Eu nu știu să croșetez, Grigore. Nu fac parte din peisaj. Nici măcar nu mă străduiesc să gătesc. Sunt comodă, incomod de comodă.

CHELNERUL: Comanda, vă rog! (*Așează mâncarea pe masă, toarnă vin în pahare.*) Poftă bună.

GRIGORE (*duios*): Dintre toate femeile pe care le-am cunoscut...

MARIA (*întrerupându-l, ironică*): ...un batalion...

GRIGORE: Dintre toate, tu mi-ai plăcut cel mai mult. Aș vrea să rămânem împreună. Fără obligații matrimoniale, bineînțeles. (*Ia paharul de pe masă și închină cu Maria.*) Hai noroc, frumoaso!

MARIA: Noroc, Grigore și poftă bună! (*Fermă.*) Tu ce crezi, Grigore, că m-aș duce în casa unui bărbat, să-i fac menajul, doar pentru că odată am fost iubiți? Viața s-a schimbat, dragul meu. Acum trăim după alte coordonate.

GRIGORE (*încearcă timid să argumenteze*): M-am gândit că e... moral să-ți fac o asemenea... propunere...

MARIA: Nu e vorba de morală, fiindcă ea nu prea mai contează. Oamenii sunt liberi să facă ce vor cu viețile lor. E vorba de confort, Grigore. Să nu te superi, dar abia te poți ajuta pe tine. Eu sunt încă tânără și vreau să profit de viață. Nu vreau să te necăjesc, dar nu ești bărbatul pe care-l aștept. Am alte speranțe, alte vise, mă rog, alte principii. Știi vorba aia, decât o sută de ani cioară, mai bine zece ani vultur.

GRIGORE (*trist*): Am știut c-o să mă refuzi. Dar omul este dator să încerce. A început să m-apeze singurătatea. Visam, Maria, ca măcar o dată în viață să văd pe cuier pălăria nevestii... Se vede însă treaba că basmaua mi-a fost sortită. Ce-am vrut, aia am avut. În fond, Georgica n-a fost o femeie rea, dar nu și-a putut depăși condiția. O femeie simplă, de la țară, care a crezut în vorbe mari. Am mințit-o și m-am mințit. Am crezut pentru o clipă că pot să repar acum ceea ce am distrus o viață: fericirea mea.

MARIA: Eu zic, Grigore, să privești înapoi fără reproșuri pentru că, dacă în această poveste există un vinovat, acela ești tu. Nu mai căuta scuze, fiindcă singur ți-ai ales drumul. Nevastă-ta a fost bună timp de douăzeci de ani, când aveai nevoie de dosar sănătos. Ai crezut că Georgica se va schimba odată cu schimbarea? Nu și nu. Tu ai fost acela care ai vrut-o cucoană.

GRIGORE: Am crezut și eu că... am vrut să...

MARIA: Dacă ai fi avut o doamnă lângă tine, așa cum era ea în mintea ta, ar fi trebuit să te străduiești. Privește în urmă, Grigore, și nu arunca vina pe basma. Viața este în fond un roman. Iar tu ești autorul acestui roman, și nu un personaj creat aiurea. Îmi pare rău că trebuie să-ți spun adio, dar mâine voi pleca din țară.

GRIGORE (*emoționat*): Cum, chiar pleci?

MARIA: M-am orientat, Grigore. Mă mărit cu un străin. Îmi place să cred că voi fi fericită. De nu (*râde*), nici măcar de viză nu se mai pune problema... Așa că pensie ușoară!

GRIGORE: Maria, te rog, rămâi, măcar din milă rămâi cu mine...

MARIA: Rămâi cu bine, Grigore! Pa total!

Se ridică de la masă, îl sărută pe obraz și pleacă. Grigore rămâne în picioare până când Maria iese pe ușă. Se așează la masă, oftează, își toarnă vin în pahar și gustă. Se uită lung la oamenii din restaurant cum petrec.

GRIGORE (*nedumerit*): Pa total? (*Râde amar.*) Cu alte cuvinte, adio. Ei, ce să fac? Încercarea moarte n-are, dar să nu fie prea târziu. Adio, Marie... cu pălărie... (*Râde.*)

Scena 5

În sufrageria lui Grigore, după câțiva ani.

GRIGORE (*intrând pe ușă, cu o sacoșă în mână, în care se văd niște milieuri*): Uf, ce căldură stupidă! Și ce aglomerație în piață! Credeam că n-o

să mai ajung acasă. (*Pauză.*) Și acasă cine să m-aștepte?! Urâtă e singurătatea. A, ia să dau drumul la radio, poate mai aflu ceva noutăți.
VOCE DE CRAINIC: De la această oră, vă invităm să ascultați melodii populare în interpretări celebre. Pentru început, Cine iubește și lasă. Cântă Maria Tănase.

Se aude începutul melodiei difuzate la radio. Brusc, sună soneria.

GRIGORE: Cine poate să fie? S-o fi-ntors Georgica? Cum să se mai întoarcă ea după atâția ani?... Vai de capul meu, am înnebunit de atâta singurătate... (*Deschide ușa.*) Marius, băiatule, ce bucurie că te văd! Mă, da' ce elegant ești! Să te mai întreb cum îți merge?

MARIUS: Mulțumesc, unchiule, mă descurc.

GRIGORE: Da' ce vânt te-aduce pe la mine?

MARIUS: Am venit să văd cum o mai duci, dacă ai nevoie de ceva. Și să-ți dau o veste mare.

GRIGORE: Începe cu vestea.

MARIUS: Nene, peste două zile lansez al treilea volum al cărții mele. Poate-ți mai amintești, Roman de București. Am avut mare succes cu primele două volume și la Paris și la Londra. (*Râzând.*) Am avut noroc, nene, am intrat în Europa... Aș vrea să vii și matale. Ești în carte, unul dintre personaje. La fel și tanti Georgica. Sper să nu te superi.

GRIGORE (*oftând*): Marius, băiatule, cel mai bine ar fi fost ca Georgica să fie aici, alături de mine, să ne mâncăm bătrânețile împreună. Nu mi-aș fi imaginat cu ani în urmă că o să-i duc dorul, că o să sufăr... Până și basmaua îmi lipsește. Am început să urăsc pălăriile... Să nu mai vorbim de mâncare. Mă aștepta, săraca, cu masa pusă până mă adunam de pe drumuri... Ei, am fost anapoda... Ai dreptate, personaj de roman... (*După o pauză.*) La lansare poate am să vin, de ce nu...

MARIUS: Nene Grigore, ai nevoie de bani? Vreau să mă revanșez pentru cât m-ai ajutat în studenție. Uite, ți-am adus două sute de mii, să ai de buzunar.

GRIGORE: Îți mulțumesc, dragul meu, dar tocmai am venit de la piață. Am făcut rost de bani.

MARIUS (*surprins*): Păi de la piață omul vine de obicei cu buzunarele goale... Dumneata cum de vii cu parale? Ce, am ajuns atât de bine încât se dau bani în piață?

GRIGORE: Ei, fii serios, Marius! Mătușa ta să trăiască! Mi-a lăsat moștenire mii de macrameuri. Nici măcar nu se cunoaște de unde iau. Ele reprezintă valuta mea forte. În fiecare sâmbătă mă duc la piață și vând unul

sau două. Lucru de mână, migălos. Se vinde greu dar bine. Macrameurile, cât de mult le-am urât și acum tot de ele am parte! Macrameurile nevestii, pașaport pentru bătrânețe. (*Râde.*) Macrameuri, ia macrameuri! (*Din ce în ce mai încet.*) Macrameuri, ia macrameuri, macrameuri...

CORTINA

© Pușa Roth 2003